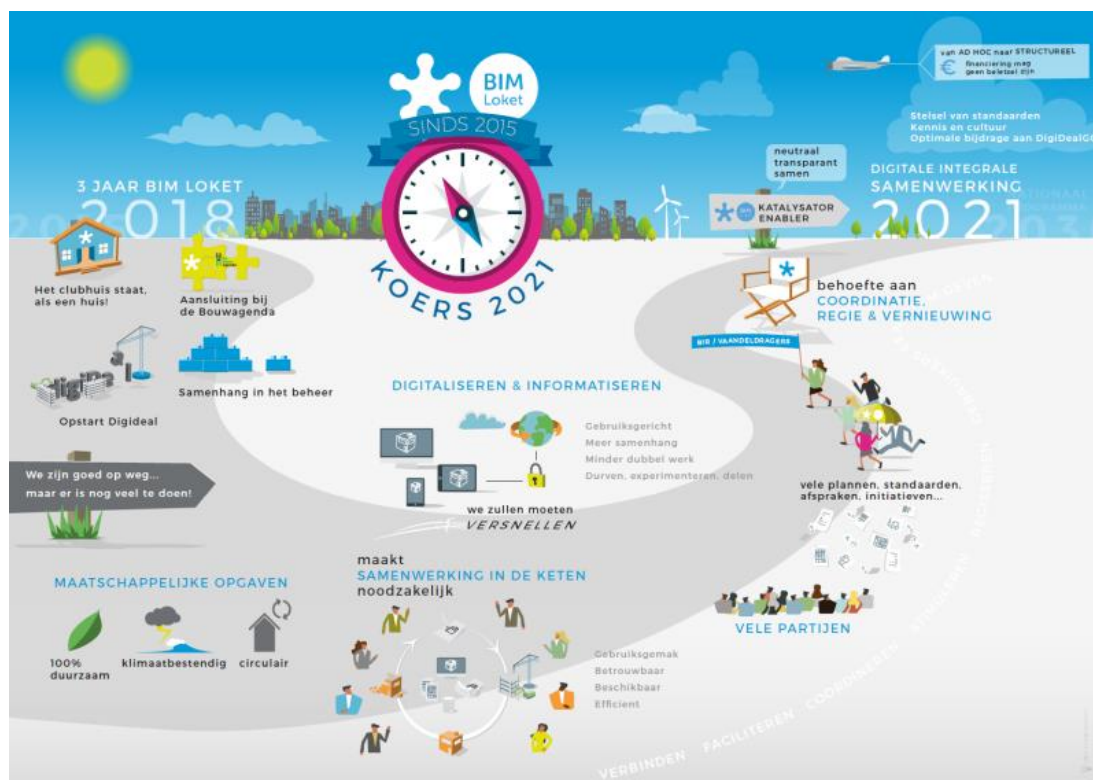

Koers 2021 (versie 0.3)

'Praatplaat' Koers 2021 BIM Loket

Inleiding

De noodzakelijke versnelling en vernieuwing van de bouwsector vraagt om een impuls op het gebied van digitalisering en informatisering. Technisch is dit goed mogelijk, maar het vergt een cultuurverandering om de mogelijkheden ook te adopteren. Dit vraagt om visie bij partijen, zowel op de werkvloer als op bestuurlijk niveau. Feitelijk is er geen keuze; we zullen wel **moeten**. Belangrijk is wel dat we het juiste probleem oplossen ("not fighting the smoke instead of the fire"). In de kern is het een vraagstuk van organisatie & communicatie met een sterk inhoudelijke component, niet andersom. Het BIM Loket heeft een uitstekende uitgangspositie om de noodzakelijke verandering binnen de sector aan te jagen.

Digitalisering, informatisering en BIM

Digitalisering gaat over het feit dat steeds meer data in digitale vorm beschikbaar zijn (virtual/augmented reality, 3D printing, robotisering, sensoren, etc.). De bouw wordt meer en meer digitaal. Informatisering gaat over het toenemende gebruik van informatie (betekenisvolle data) met ICT in bouwprocessen. Voor BIM hanteren we primair de uitleg: Bouw Informatie Management. Via deze brede betekenis willen we naadloze informatisering in de Bouw mogelijk maken. Dit vergt een cultuuromslag omdat we het vakgebied van informatiemanagement in het vakgebied van de bouw integreren. Dit vraagt een beweging zowel op nationaal niveau als in de individuele organisatie.

BIM Locket

In 2015 is de stichting BIM Locket opgericht en zijn financiële afspraken gemaakt voor de periode 2015-2018. De beoogde resultaten zijn behaald, met meer samenhang, centrale voorlichting, meer efficiency en transparantie, kennisdeling en financiële bundeling. Het clubhuis 'van, voor en door de sector' is een feit. Partijen geven aan: "Het BIM Locket dat zijn wij". BIM Locket is erin geslaagd om samen met de BIR een goede aansluiting te vinden bij de Bouwagenda. In samenwerking met DSBI en Ministerie van BZK leidde dit tot het project "Digideal Gebouwde Omgeving" (DigidealGO). We hebben samen veel bereikt. Maar er is ook nog veel te doen! Daarbij vormen de resultaten van het project DigiDealGO het uitgangspunt.

Rationale: urgentie vanuit maatschappelijke opgaven

Vanuit het Klimaatakkoord staan we voor de opgave van CO₂-reductie van 49% in 2030 t.o.v. peiljaar 1990. Ca. 30% van het energiegebruik wordt veroorzaakt door de gebouwde omgeving. Ook raken onze grondstoffen op en moeten we over naar hergebruik van materiaal (circulair bouwen). Tegelijkertijd ligt er een verbouwingsopgave vanuit de Bouwagenda, waarbij we moeten versnellen van enkele tientallen naar 1000 woningen per dag, en waarbij we staan voor een vervangingsopgave van naoorlogse infrastructuur. Dit redden we niet met harder werken, het moet **slimmer**. Enerzijds om de productiviteit van de bouw omhoog te brengen – deze staat al zo'n 20 jaar bijna stil terwijl deze in andere sectoren aanzienlijk is gestegen. Anderzijds om de schaarste van de arbeidscapaciteit in de bouw te benutten. Dus zowel vanuit het oogpunt van planet (duurzaamheid, circulair), people (gezonde, veilige leef/werkomgeving) als profit (arbeidsproductiviteit en internationale concurrentiepositie) moeten we **versnellen en vernieuwen**. De maatschappelijke context creëert urgentie.

Effect

Het hogere doel betekent concreet: "**beter**" gebouwen/bouwwerken waarin we gezonder en productiever kunnen leven en werken gedurende de gehele levenscyclus, gebouwen die minder energie gebruiken, met een gezond binnenklimaat, en waarvan de materialen circulair zijn. Waarbij we weten welke materialen er in het bouwwerk zitten zoals bij voorbeeld een breedplaatvloer, zodat bouw informatie als water uit de kraan kan stromen. Bouwwerken die niet steeds opnieuw worden uitgevonden/bedacht maar "aantoonbaar" goed werken. Op basis van een procesgerichte werkwijze waarbij niet 8 van de 10 tekeningen retour moeten door afstemmingsproblemen, maar

via uniform uitvragen en standaarden digitale samenwerking mogelijk wordt. Met minder verspilling en risico's voor bedrijven en medewerkers die trots zijn op hun werk. Met snellere vergunningverlening door de gemeente op basis van een model in plaats van 'platgeslagen pdf's'. Met betere grip op doorlooptijd en budget voor opdrachtgevers, en beheer over het bouwwerk waarbij je weet wat waar is en effectiever toekomstig beheer kunt voorspellen. Waarbij eindgebruikers zoals facility managers en bewoners begingebroekers zijn geworden met invloed op het bouwwerk.

Wat is er nodig?

Hiervoor is **digitale, integrale samenwerking** in de keten noodzakelijk. De maatschappij en ook de bouwsector worden steeds meer datagedreven. Digitale samenwerking vanuit het gebruik is nodig, met een aansluiting op gebruikswaarden: gebruiksgemak, efficiency en beschikbaarheid van standaarden en data, en betrouwbaarheid/kwaliteit. Denk aan de succesvolle omslag die de Belastingdienst heeft gemaakt naar digitaal invullen van formulieren. Het sluit ook aan op de ambities vanuit de DigiDealGO. Er is **sociale innovatie** nodig om een samenwerkingsgerichte cultuur te creëren en het netwerk te laten samenwerken als een 'ecosysteem'. Het object in de gebouwde omgeving staat bij de informatisering centraal, en ondergaat statusveranderingen (aanleg, renovatie, sloop etc.) die ook virtueel vertaald moeten worden. Feitelijk gaat het om het creëren van een '**digital twin**' of virtuele kopie, waarmee processen kunnen worden voorspeld en gemonitord, bij voorbeeld virtueel bouwen voordat je in het echt gaat bouwen waarmee fouten worden voorkomen. Gebruikers hiervan zijn alle partijen die betrokken zijn bij fysieke status- of informatieverandering van een object in de gebouwde omgeving, in diverse rollen. Dit zijn verschillende ketens van partijen, die als (informatie)leverancier een rol spelen voor dit object en/of de relatie van dit object met zijn omgeving. Bij voorbeeld voor aanleg de gemeente vanuit oopunt van vergunningverlening, de opdrachtgever, de architect, de constructeur etc. Naast het bouwwerk zelf zijn ook de producten in het bouwwerk van belang, om de materialen te kunnen hergebruiken. Het bouwwerk staat hierbij ook in de context van zijn omgeving ('geo-bim'). Om dit efficiënt mogelijk te maken is een **digitaal stelsel** nodig, in aansluiting op andere stelsels zoals de Basisregistraties en het Digitaal Stelsel Omgevingswet.

Rol BIM Loker

De opgave vraagt gezien het complexe karakter om een samenhangend nationaal programma voor digitalisering en informatisering. Zoals ook al bleek tijdens de Kennisdagen van het BIM Loker, vergt de noodzakelijke transitie een **beweging** gericht op:

- regie en leiderschap in het netwerk
- meer samenhang
- meer durven, doen & experimenteren
- gebruikgericht, met minder verspilling

Het gaat om een beweging vanuit een open, samenwerkingsgerichte cultuur, waarin fouten mogen worden gemaakt en we samen de 'taart groter maken i.p.v. verdelen'.

BIM Loket is in de intentieverklaring van de DigiDealGO aangewezen als uitvoeringsorgaan van het nationale programma. BIM Loket ziet voor zichzelf een rol als **katalysator en enabler** voor versnelling en verbreding van het netwerk, vanuit de kernwaarden neutraal, transparant en samen. Hierbij wil het zijn huidige kracht op het gebied van de open gebruiksgerichte cultuur, communicatie/dialogoog en het organiseren van het clubhuis en kennisplatform verder uitbouwen. En zijn rol op het gebied van stimuleren, regisseren en faciliteren verbreden van open standaarden naar andere thema's. Met uitvoering door het netwerk van kennisinstellingen en partijen in de sector. Dit vergt een groei van gevestigd platform naar autoriteit, van ad hoc naar structurele financiering (minimaal 3 jaar vooruit) en van opstarter naar hoeder van de DigiDealGO.

Energie en concretisering

Na jarenlang bottum up investeren is veel bereikt, maar om door te pakken is visie nodig vanuit rijksoverheid en sector. BIM = Bouw Informatie Management. Het woord zegt het al, een nieuw vakgebied komt samen met de bouw, namelijk het vakgebied van Informatiemanagement. Dit maakt een **visie op Informatie management en data** noodzakelijk, en een bijbehorende manier van werken en daarmee een **cultuurverandering**. De urgentie van de opgave vraagt om doorpakken, top down voorschrijven in aanbestedingen en wetgeving. **Geen vrijblijvendheid!** En tegelijkertijd bottum up mogelijk maken met praktijkrichtlijnen, standaarden, opleiding, experimenteeruimte. De strategie om hier invulling aan te geven is een vraaggerichte werkwijze met open tendering. Binnen het kader van vooraf gedefinieerde calls kunnen consortia van partijen hier mee invulling geven en wordt het netwerk verbreed en vernieuwd, **gericht op groei in volwassenheid op de 'digiladder'**. De speerpunten zijn:

- structurele borging van beheer en ontwikkeling standaarden toewerkend naar 'ecosysteem' samenhangend palet standaarden en richtlijnen; verplichting via voorschrijven in aanbesteding/wetgeving.
- impuls aan kennisontwikkeling en verspreiding, fieldlab's etc. en netwerkvorming en communicatie voor sociale innovatie.
- optimale bijdrage leveren aan DigidealGO.

Hiermee stellen we de markt in staat om bij voorbeeld bouwwerkdossiers, energie/consumendossier, materialenpaspoort etc. te ontwikkelen. En vernieuwen we het netwerk met een samenwerkingsprogramma voor onderzoek en innovatie en opleidingen voor MKB en opdrachtgevers met aanjaagrol vanuit onze community.

Tot slot

Het BIM Loket heeft zich de afgelopen drie jaar met succes ontwikkeld tot een onafhankelijk "clubhuis"; waar partijen in de bouw elkaar ontmoeten en van elkaar kunnen leren. De komende jaren hopen wij op deze basis te kunnen voortbouwen op weg naar digitale integrale samenwerking binnen de sector. In de visie van het BIM Loket staan cultuur en kennis daarbij centraal.